

මජ්ඣිම නිකාය

උපරි පණ්ණාසකෝ

3.2.7. මහාවත්තාරිසක සුත්තං

3.2.7. කරුණු හතළිහකින් සමන්විත විස්තරාර්ථ දෙසුම

ඒවං මේ සුත්තං: ඒකං සමයං හගවා සාවත්ථියං විහරති ජේතවනේ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. තත්‍ර ඛෝ හගවා භික්ඛු ආමන්තේසි භික්ඛවෝති. හදන්තේති තේ භික්ඛු හගවතෝ පච්චස්සෝසුං, හගවා ඒතදවෝච:

මා හට අසන්නට ලැබුනේ මේ විදිහටයි. ඒ දිනවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩසිටියේ සැවැත් නුවර අනේපිඬු සිටුතුමා විසින් කරවන ලද ජේතවනාරාමයේ. එදා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “පින්වත් මහණෙනි” යි කියා භික්ෂුසංඝයා අමතා වදාළා. ඒ භික්ෂූන් ද “පින්වතුන් වහන්සැ”යි කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දුන්නා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළා.

අරියං වෝ භික්ඛවේ, සම්මාසමාධිං දේසෙස්සාමී සඋපනිසං සපරික්ඛාරං. තං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසි කරෝථ, භාසිස්සාමීති.

“පින්වත් මහණෙනි, හේතු සම්පත් සහිත වූ, උපකාරක ධර්ම සහිත වූ ආර්ය වූ සම්මා සමාධිය ඔබට දේශනා කරන්නම්. හොඳින් සවන් යොමා අසන්න. නුවණින් මෙනෙහි කරන්න. මං කියා දෙන්නම්.”

ඒවං හන්තේති ඛෝ තේ භික්ඛු හගවතෝ පච්චස්සෝසුං. හගවා ඒතදවෝච:

“එසේය, ස්වාමීනී” කියා ඒ භික්ෂූන් වහන්සේලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දුන්නා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළා.

කතමෝ ච භික්ඛවේ, අරියෝ සම්මාසමාධි සඋපනිසෝ සපරික්ඛාරෝ, සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පෝ සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තෝ සම්මාආජීවෝ සම්මාවායාමෝ සම්මාසති. යා ඛෝ භික්ඛවේ, ඉමේහි සත්තභංගේහි චිත්තස්ස ඒකග්ගතා පරික්ඛතා. අයං චූච්චති භික්ඛවේ, අරියෝ සම්මාසමාධි සඋපනිසෝ ඉතිපි, සපරික්ඛාරෝ ඉතිපි.

“පින්වත් මහණෙනි, හේතු සම්පත් සහිත වූ, උපකාරක ධර්ම සහිත වූ, ආර්ය වූ සම්මා සමාධිය යනු කුමක්ද? එනම්, සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකල්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මා සති කියා දෙයක් තිබෙනවා. පින්වත් මහණෙනි, ඒ මේ අංග හතෙන් යුතු වූ යම් සිතක එකභවවක් ඇද්ද, ඔය අංගයන්ගේ ඒකාරාශී

විමක් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සම්මා සමාධිය කියල කියන්නේ එයටයි. හේතු සම්පත් සහිතයි කියන්නෙන් එයටම යි. උපකාරක ධර්ම සහිතයි කියන්නෙන් එයටම යි.

තනු හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති: මිච්ඡාදිට්ඨිං මිච්ඡාදිට්ඨිති පජානාති. සම්මාදිට්ඨිං සම්මාදිට්ඨිති පජානාති. සාස්ස හෝති සම්මාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහිදී මුල් වෙන්තේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්තේ කොහොමද? මිත්‍යා දෘෂ්ටිය, මිත්‍යා දෘෂ්ටිය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. සම්මා දිට්ඨිය සම්මා දිට්ඨිය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. ඒ අවබෝධය තමයි ඔහුගේ සම්මා දිට්ඨිය.

කතමා ච හික්බවේ, මිච්ඡාදිට්ඨි: නත්ථි දින්නං, නත්ථි ශිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකෝ, නත්ථි අයං ලෝකෝ, නත්ථි පරෝ ලෝකෝ, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, නත්ථි ලෝකේ සමණුබ්බමණා සම්මග්ගතා සම්මාපට්ඨන්තා, යේ ඉමං ච ලෝකං පරං ච ලෝකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්තිති. අයං හික්බවේ, මිච්ඡාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද මිත්‍යා දෘෂ්ටිය කියන්නේ? ඒ කියන්නේ ‘දුන් දෙයක විපාක නැත. පුද පුජාවක විපාක නැත. සේවාවක විපාක නැත. පින් පවි කර්මවල පල විපාක නැත. මෙලොවක් නැත. පරලොවක් නැත. මවක් නැත. පියෙක් නැත. ඕපපාතික සත්වයන් නැත. ඒ වගේම ලෝකයෙහි යහපත් මග ගමන් කළ, යහපතෙහි පිළිපත් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් යමෙක් මෙලොවත්, පරලොවත් ස්වකීය ප්‍රඥාවෙන් අවබෝධ කොට කියා දෙත්ද, එවැනි උදවියද නැත’ යන දෘෂ්ටියයි. පින්වත් මහණෙනි මෙය තමයි මිත්‍යා දෘෂ්ටිය.

කතමා ච හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි: සම්මාදිට්ඨිමිපහං හික්බවේ ද්වයං වදාමි: අත්ථි හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිච්චෙපක්කා අත්ථි හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද සම්මා දිට්ඨිය කියන්නේ? පින්වත් මහණෙනි, මං සම්මා දිට්ඨිය දෙආකාරයකින් කියා දෙනවා. ඒ කියන්නේ පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා දිට්ඨියක් තියෙනවා. ඒ වගේම ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා දිට්ඨියකුත් තියෙනවා.

කතමා ච හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිච්චෙපක්කා: අත්ථි දින්නං, අත්ථි ශිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකට්ඨුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකෝ, අත්ථි අයං ලෝකෝ, අත්ථි පරෝ ලෝකෝ, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, අත්ථි ලෝකේ සමණුබ්බමණා සම්මග්ගතා සම්මාපට්ඨන්තා, යේ ඉමං ච ලෝකං පරං ච ලෝකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්තිති. අයං හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිච්චෙපක්කා.

පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා දිවිය කුමක්ද? ඒ කියන්නේ ‘දුන් දෙයක විපාක ඇත. පුද පූජාවක විපාක ඇත. සේවාවක විපාක ඇත. පින් පව කර්මවල පල විපාක ඇත. මෙලොවක් ඇත. පරලොවක් ඇත. මවක් ඇත. පියෙක් ඇත. ඕපපාතික සත්වයන් ඇත. ඒ වගේම ලෝකයෙහි යහපත් මග ගමන් කළ, යහපතෙහි පිළිපත් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් යමෙක් මෙලොවත්, පරලොවත් ස්වකීය ප්‍රඥාවෙන් අවබෝධ කොට කියා දෙත්ද, එවැනි උදවිය ද ඇත’ යන දෘෂ්ටියයි. පින්වත් මහණෙනි, මෙය තමයි ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා දිවියයි.

කතමා ව භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා: යා බෝ භික්ඛවේ, අරියචිත්තස්ස අනාසචචිත්තස්ස අරියමග්ගසමංගිනෝ අරියමග්ගං භාවයතෝ පඤ්ඤා පඤ්ඤිත්තියං පඤ්ඤාබලං ධම්මච්චයසම්බොජ්ඣංගෝ සම්මාදිට්ඨි මග්ගංගං අයං චූච්චති භික්ඛවේ සම්මාදිට්ඨි අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා. සෝ මිච්ඡාදිට්ඨියා පහානාය වායමති සම්මාදිට්ඨියා උපසම්පදාය. ස්වා’ස්ස හෝති සම්මාචායාමෝ. සෝ සතෝ මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති. සතෝ සම්මාදිට්ඨිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සාස්ස හෝති සම්මාසති. ඉතිස්සිමේ තයෝ ධම්මා සම්මාදිට්ඨිං අනුපරිධාවන්ති අනුපරිචත්තන්ති. සෙය්‍යාපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාචායාමෝ සම්මාසති.

පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා දිවිය කුමක්ද? පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සිත් ඇති, අනාශ්‍රව සිත් ඇති, ආර්ය මාර්ගයෙන් යුක්ත වූ, ආර්ය මාර්ගය ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකුගේ යම් ප්‍රඥාවක් ඇද්ද, ප්‍රඥා ඉන්ද්‍රියයක් ඇද්ද, ප්‍රඥා බලයක් ඇද්ද, ධම්මච්චය සම්බොජ්ඣංගයක් ඇද්ද, සම්මා දිට්ඨි මාර්ගාංගයක් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, මෙයට කියන්නේ ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා දිවිය කියලයි. එතකොට ඔහු මිත්‍යා දෘෂ්ටිය ප්‍රහාණය කිරීම පිණිසත්, සම්මා දිවිය උපදවා ගැනීම පිණිසත්, වෑයම් කරනවා. එම උත්සාහය තමයි ඔහුගේ සම්මා වායාමය වන්නේ. ඔහු සිහියෙන් යුක්තව මිත්‍යා දෘෂ්ටිය අත්හරිනවා. සිහියෙන් යුක්තව සම්මා දිවිය උපදවාගෙන වාසය කරනවා. ඒ සිහිය තමයි ඔහුගේ සම්මා සතිය වන්නේ. ඔය ආකාරයට ඔහු තුළ ධර්ම තුනක් සම්මා දිවියට අනුව වේගවත්ව සකස් වෙනවා. ඒ අනුව පවතිනවා. ඒ කවර තුනක්ද යත්; සම්මා දිවියත්, සම්මා වායාමත්, සම්මා සතියත් යන තුනයි.

තත්‍ර භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච භික්ඛවේ සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති: මිච්ඡාසංකප්පං මිච්ඡාසංකප්පෝති පජානාති, සම්මාසංකප්පං සම්මාසංකප්පෝති පජානාති, සාස්ස හෝති සම්මාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහිදී මුල් වෙන්නේ සම්මා දිවියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිවිය මූලික අංගය වෙන්නේ කොහොමද? මිත්‍යා සංකල්පය, මිත්‍යා සංකල්පය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. සම්මා සංකල්පය සම්මා සංකල්පය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. ඒ අවබෝධය තමයි ඔහුගේ සම්මා දිවියයි.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, මිච්ඡාසංකප්පෝ: කාමසංකප්පෝ, ධ්‍යාපාදසංකප්පෝ, විහිංසාසංකප්පෝ. අයං භික්ඛවේ, මිච්ඡාසංකප්පෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද මිත්‍යා සංකල්පය කියන්නේ? කාම අරමුණු පිළිබඳව කල්පනා කරමින් සිටීම, ද්වේෂය ඇතිවෙන අයුරින් කල්පනා කරමින් සිටීම, හිංසාකාරී සිතුවිලි කල්පනා කරමින් සිටීම. පින්වත් මහණෙනි, මෙයයි මිත්‍යා සංකල්පය.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ: සම්මාසංකප්පම්ප'භං භික්ඛවේ, ද්වයං වදාමි. අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ, අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද සම්මා සංකල්පය කියන්නේ? පින්වත් මහණෙනි, මං සම්මා සංකල්පය දෙආකාරයකින් කියා දෙනවා. ඒ කියන්නේ පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා සංකල්පයක් තියෙනවා. ඒ වගේම ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා සංකල්පයකුත් තියෙනවා.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ: නෙක්ඛම්මසංකප්පෝ අව්‍යාපාදසංකප්පෝ අවිහිංසාසංකප්පෝ. අයං භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ.

පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා සංකල්පය කුමක්ද? ඒ කියන්නේ කාමයන්ගෙන් නික්මීම් පිණිස කරන කල්පනාව, තරඟකින් තොරව කරන කල්පනාව, හිංසා රහිත වූ කල්පනාව. පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබාදෙන සම්මා සංකල්පය නම් මෙයයි.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ: යෝ ඛෝ භික්ඛවේ, අරියචිත්තස්ස අනාසචිත්තස්ස අරියමග්ගසමංගිනෝ අරියමග්ගං භාවයතෝ තක්කෝ චිතක්කෝ සංකප්පෝ අප්පණා ව්‍යප්පණා චේතසෝ අහිනිරෝපනා වච්චිසංඛාරෝ. අයං භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ. සෝ මිච්ඡාසංකප්පස්ස පහානාය වායමති සම්මාසංකප්පස්ස උපසම්පදාය. ස්වා'ස්ස හෝති සම්මාචායාමෝ. සෝ සතෝ මිච්ඡාසංකප්පං පජහති. සතෝ සම්මාසංකප්පං උපසම්පජ්ජ විහරති. සා'ස්ස හෝති සම්මාසති. ඉති'ස්සිමේ තයෝ ධම්මා සම්මාසංකප්පං අනුපරිධාවන්ති. අනුපරිචන්තන්ති. සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාචායාමෝ සම්මාසති.

පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා සංකල්පය කුමක්ද? පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සිත් ඇති, අනාශ්‍රව සිත් ඇති, ආර්ය මාර්ගයෙන් යුක්ත වූ, ආර්ය මාර්ගය ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකුගේ යම් නුවණින් විමසීමක් ඇද්ද, විතර්කයක් ඇද්ද, සංකල්පයක් ඇද්ද, සිත තිලකුණු අරමුණට නගා ගැනීමක් ඇද්ද, සිත විදර්ශනා අරමුණෙහි පිහිටුවීමක් ඇද්ද, සිත විදර්ශනා අරමුණට නැංවීමක් ඇද්ද, ඒ සඳහා කරන විතර්ක විචාරයන් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, මෙයට කියන්නේ ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග

අංගයක් වූ සම්මා සංකල්පය කියලයි. එතකොට ඔහු මිත්‍යා සංකල්පය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත්, සම්මා සංකල්පය උපදවා ගැනීම පිණිසත්, වැයම් කරනවා. එම උත්සාහය තමයි ඔහුගේ සම්මා වායාමය වන්නේ. ඔහු සිහියෙන් යුක්තව මිත්‍යා සංකල්පය අත්හරිනවා. සිහියෙන් යුක්තව සම්මා සංකල්පය උපදවාගෙන වාසය කරනවා. ඒ සිහිය තමයි ඔහුගේ සම්මා සතිය වන්නේ. ඔය ආකාරයට ඔහු තුළ ධර්ම තුනක් සම්මා සංකල්පයට අනුව වෙගවත්ව සකස් වෙනවා. ඒ අනුව පවතිනවා. ඒ කවර තුනක්ද යත්; සම්මා දිට්ඨියත්, සම්මා වායාමත්, සම්මා සතියත් යන තුනයි.

තනු හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච හික්බවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති: මිච්ඡාවාවං මිච්ඡාවාවාති පජානාති. සම්මාවාවං සම්මාවාවාති පජානාති. සා'ස්ස හෝති සම්මාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහිදී මුල් වෙන්නේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්නේ කොහොමද? මිත්‍යා වාචා, මිත්‍යා වාචා වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. සම්මා වාචා සම්මා වාචා වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. ඒ අවබෝධය තමයි ඔහුගේ සම්මා දිට්ඨිය.

කතමා ච හික්බවේ, මිච්ඡාවාවා: මුසාවාදෝ පිසුණා වාවා ඵරුසා වාවා සම්ඵජ්ජලාපෝ. අයං හික්බවේ මිච්ඡාවාවා.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද මිත්‍යා වාචා කියන්නේ? බොරු කීම, කේළාම් කීම, ඵරුෂ වචන කීම, හිස් වචන කීම. පින්වත් මහණෙනි, මෙයයි මිත්‍යා වාචා.

කතමා ච හික්බවේ, සම්මාවාවා: සම්මාවාවම්ප'භං හික්බවේ, ද්වයං වදාමි. අත්ථි හික්බවේ, සම්මාවාවා සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවේපක්කා, අත්ථි හික්බවේ, සම්මාවාවා අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද සම්මා වාචා කියන්නේ? පින්වත් මහණෙනි, මං සම්මා වාචා දෙආකාරයකින් කියා දෙනවා. ඒ කියන්නේ පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා වාචා තියෙනවා. ඒ වගේම ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා වාචා තියෙනවා.

කතමා ච හික්බවේ, සම්මාවාවා සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවේපක්කා: මුසාවාදා වේරමණී, පිසුණාය වාවාය වේරමණී, ඵරුසාය වාවාය වේරමණී, සම්ඵජ්ජලාපා වේරමණී. අයං හික්බවේ, සම්මාවාවා සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවේපක්කා.

පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා වාචා කුමක්ද? ඒ කියන්නේ බොරුවෙන් වැළකුණු වචන කතා කිරීම, කේළමෙන් වැළකුණු වචන කතා කිරීම, ඵරුෂ වචනයෙන් වැළකුණු වචන කතා කිරීම, හිස් වචනයෙන් වැළකුණු වචන කතා කිරීම. පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා වාචා නම් මෙයයි.

කතමා ව භික්ඛවේ, සම්මාචාචා අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා: යා ඛෝ භික්ඛවේ, අරියචිත්තස්ස අනාසචචිත්තස්ස අරියමග්ගසමංගිනෝ අරියමග්ගං භාවයතෝ චතුභිපි වච්චුවරිතේහි ආරති විරති පටිච්චරති වේරමණී. අයං භික්ඛවේ, සම්මාචාචා අරියා අනාසවා ලෝකුත්තරා මග්ගංගා. සෝ මිච්ඡාචාචාය පභානාය වායමති, සම්මාචාචාය උපසම්පදාය. ස්වා'ස්ස හෝති සම්මාචායාමෝ. සෝ සතෝ මිච්ඡාචාවං පජ්හති. සතෝ සම්මාචාවං උපසම්පජ්ජ විහරති. සා'ස්ස හෝති සම්මාසති. ඉති'ස්සිමේ තයෝ ධම්මා සම්මාචාවං අනුපරිධාවන්ති අනුපරිචන්තන්ති. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාචායාමෝ, සම්මාසති.

පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා චාචා කුමක්ද? පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සිත් ඇති, අනාශ්‍රව සිත් ඇති, ආර්ය මාර්ගයෙන් යුක්ත වූ, ආර්ය මාර්ගය ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකු තුළ සතර ආකාර වූ වචි දුෂ්චරිතයට නොඇලී වෙන් වීමක් ඇද්ද, දුරු කිරීමක් ඇද්ද, නැවැත්වීමක් ඇද්ද, වැළකී සිටීමක් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, මෙයට කියන්නේ ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා චාචා කියලයි. එතකොට ඔහු මිත්‍යා චාචා ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත්, සම්මා චාචා උපදවා ගැනීම පිණිසත්, වැයම් කරනවා. එම උත්සාහය තමයි ඔහුගේ සම්මා චායාමය වන්නේ. ඔහු සිහියෙන් යුක්තව මිත්‍යා චාචා අත්හරිනවා. සිහියෙන් යුක්තව සම්මා චාචා උපදවාගෙන වාසය කරනවා. ඒ සිහිය තමයි ඔහුගේ සම්මා සතිය වන්නේ. ඔය ආකාරයට ඔහු තුළ ධර්ම තුනක් සම්මා චාචාවලට අනුව වේගවත්ව සකස් වෙනවා. ඒ අනුව පවතිනවා. ඒ කවර තුනක්ද යත්; සම්මා දිට්ඨියත්, සම්මා චායාමත්, සම්මා සතියත් යන තුනයි.

තත්‍ර භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති: මිච්ඡාකම්මන්තං මිච්ඡාකම්මන්තෝති පජානාති. සම්මාකම්මන්තං සම්මාකම්මන්තෝති පජානාති. සා'ස්ස හෝති සම්මාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහිදී මුල් වෙන්නේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්නේ කොහොමද? මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය, මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. සම්මා ක්‍රියාපටිපාටිය සම්මා ක්‍රියාපටිපාටිය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. ඒ අවබෝධය තමයි ඔහුගේ සම්මා දිට්ඨිය.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, මිච්ඡාකම්මන්තෝ: පාණාතිපාතෝ, අදින්නාදානං, කාමේසු මිච්ඡාචාරෝ. අයං භික්ඛවේ, මිච්ඡාකම්මන්තෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද මිත්‍යා කටයුතු කියන්නේ? අනුන්ගේ ජීවිත විනාශ කිරීම, නුදුන් දේ සොර සිතින් ගැනීම, කාම මිත්‍යාවාරයේ යෙදීම, පින්වත් මහණෙනි, මෙයයි මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ: සම්මාකම්මන්තම්ප'භං භික්ඛවේ, ද්වයං වදාමි. අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ. අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද සම්මා කටයුතු කියන්නේ? පින්වත් මහණෙනි, මං සම්මා කම්මන්ත දෙආකාරයකින් කියා දෙනවා. ඒ කියන්නේ පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප

විපාක ලබාදෙන සම්මා වැඩකටයුතු කියෙනවා. ඒ වගේම ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා වැඩකටයුතු කියෙනවා.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ: පාණාතිපාතා වේරමණී, අදින්නාදානා වේරමණී, කාමේසු මිච්ඡාචාරා වේරමණී. අයං භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ.

පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා වැඩකටයුතු කුමක්ද? ඒ කියන්නේ අනුන්ගේ ජීවිත විනාශ කිරීමෙන් වැළකී සිටීම, නුදුන් දේ සොර සිතින් ගැනීමෙන් වැළකී සිටීම, කාම මිත්‍යාවාරයේ යෙදීමෙන් වැළකී සිටීම. පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා වැඩකටයුතු නම් මෙයයි.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ: යා ඛෝ භික්ඛවේ, අරියච්ඡන්දස්ස අනාසච්ඡන්දස්ස අරියමග්ගසමංගිනෝ අරියමග්ගං භාවයතෝ තීභිපි කායදුච්චරිතේහි ආරති විරති පටිච්චරති වේරමණී. අයං භික්ඛවේ, සම්මාකම්මන්තෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ. සෝ මිච්ඡාකම්මන්තස්ස පහානාය වායමති, සම්මාකම්මන්තස්ස උපසම්පදාය. ස්වා'ස්ස හෝති සම්මාවායාමෝ. සෝ සතෝ මිච්ඡාකම්මන්තං පජහති. සතෝ සම්මාකම්මන්තං උපසම්පජ්ජ විහරති. සා'ස්ස හෝති සම්මාසති. ඉති'ස්සිමේ තයෝ ධම්මා සම්මාකම්මන්තං අනුපරිධාවන්ති අනුපරිචන්තන්ති. සෙය්‍යාපීදං: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාවායාමෝ, සම්මාසති.

පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා වැඩකටයුතු කුමක්ද? පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සිත් ඇති, අනාශ්‍රව සිත් ඇති, ආර්ය මාර්ගයෙන් යුක්ත වූ, ආර්ය මාර්ගය ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකු තුළ තුන් ආකාර වූ කායික දුෂ්චරිතයට නොඇලී වෙන් වීමක් ඇද්ද, දුරු කිරීමක් ඇද්ද, නැවැත්වීමක් ඇද්ද, වැළකී සිටීමක් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, මෙයට කියන්නේ ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා වැඩකටයුතු කියලයි. එතකොට ඔහු මිත්‍යා ක්‍රියාවන් ප්‍රහාණය කිරීම පිණිසත්, සම්මා කම්මන්තය උපදවා ගැනීම පිණිසත්, වෑයම් කරනවා. එම උත්සාහය තමයි ඔහුගේ සම්මා වායාමය වන්නේ. ඔහු සිහියෙන් යුක්තව මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය අත්හරිනවා. සිහියෙන් යුක්තව සම්මා වැඩකටයුතු උපදවාගෙන වාසය කරනවා. ඒ සිහිය තමයි ඔහු ගේ සම්මා සතිය වන්නේ. ඔය ආකාරයට ඔහු තුළ ධර්ම තුනක් සම්මා වැඩකටයුතුවලට අනුව වේගවත් ව සකස් වෙනවා. ඒ අනුව පවතිනවා. ඒ කවර තුනක්ද යත්; සම්මා දිට්ඨියත්, සම්මා වායාමත්, සම්මා සතියත් යන තුනයි.

තත්‍ර භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨි පුබ්බංගමා හෝති: මිච්ඡාආජීවං මිච්ඡාආජීවෝති පජානාති. සම්මාආජීවං සම්මාආජීවෝති පජානාති. සාස්ස හෝති සම්මාදිට්ඨි.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහිදී මුල් වෙන්තේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්තේ කොහොමද? මිත්‍යා ආජීවය, මිත්‍යා ආජීවය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. සම්මා ආජීවය සම්මා ආජීවය වශයෙන් අවබෝධ කරනවා. ඒ අවබෝධය තමයි ඔහුගේ සම්මා දිට්ඨිය.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, මිච්ඡාආජීවෝ: කුභතා ලපනා නේමිත්තිකතා නිජ්ජේසිකතා ලාභේන ලාභං නිජ්ඣිංසනතා. අයං භික්ඛවේ, මිච්ඡාආජීවෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද මිත්‍යා ආජීවය කියන්නේ? දෙපිටකාට්ටු වංචාවෙන් ජීවත් වීම, ලාභ සත්කාර ලබා ගැනීමේ ආශාවෙන් වර්ණනා කොට කතා කිරීම, ලාභ ලබා ගැනීම පිණිස, විශේෂ ලකුණු ඉස්මතු කරමින් කටයුතු කිරීම, සත්‍යය සභවා කටයුතු කිරීම, ලාභයෙන් ලාභ සෙවීම. පින්වත් මහණෙනි, මෙයයි මිත්‍යා ආජීවය.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ: සම්මාආජීවම්පහං භික්ඛවේ, ද්වයං වදාමි. අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ, අත්ථි භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ.

පින්වත් මහණෙනි, කුමක්ද සම්මා ආජීවය කියන්නේ? පින්වත් මහණෙනි, මං සම්මා ආජීවය දෙආකාරයකින් කියා දෙනවා. ඒ කියන්නේ පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබාදෙන සම්මා ආජීවය තියෙනවා. ඒ වගේම ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා ආජීවය තියෙනවා.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ: ඉධ භික්ඛවේ, අරියසාවකෝ මිච්ඡාආජීවං පහාය සම්මාආජීවෙන ජීවිකං කජ්ජේති. අයං භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ සාසවෝ පුඤ්ඤභාගියෝ උපධිවේපක්කෝ.

පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබා දෙන සම්මා ආජීවය කුමක්ද? ඒ කියන්නේ මිත්‍යාවෙන් ජීවත් වීම අත්හැර, තමාටත් අනුන්ටත් හිත සුව පිණිස පවතින සම්මා ආජීවයෙන් ජීවිතය ගතකිරීම. පින්වත් මහණෙනි, ආශ්‍රව සහිත වූ, පින් කරන්නට අනුබල ලැබෙන, මත්තෙහි සැප විපාක ලබාදෙන සම්මා ආජීවය නම් මෙයයි.

කතමෝ ව භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ: යා ඛෝ භික්ඛවේ, අරියචිත්තස්ස අනාසචචිත්තස්ස අරියමග්ගසමංගිනෝ අරියමග්ගං භාවයතෝ මිච්ඡාආජීවා ආරති විරති පටිච්චරති චේරමණි. අයං භික්ඛවේ, සම්මාආජීවෝ අරියෝ අනාසවෝ ලෝකුත්තරෝ මග්ගංගෝ. සෝ මිච්ඡාආජීවස්ස පහානාය වායමති. සම්මාආජීවස්ස උපසම්පදාය. ස්වා'ස්ස භෝති සම්මාවායාමෝ. සෝ සතෝ මිච්ඡාආජීවං පජහති. සතෝ සම්මාආජීවං උපසම්පජ්ජ විහරති. සා'ස්ස භෝති සම්මාසති. තස්සිමේ තයෝ ධම්මා සම්මාආජීවං අනුපරිධාවන්ති අනුපරිචන්තන්ති. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාවායාමෝ, සම්මාසති.

පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා ආජීවය කුමක්ද? පින්වත් මහණෙනි, ආර්ය වූ සිත් ඇති, අනාශ්‍රව සිත් ඇති, ආර්ය මාර්ගයෙන් යුක්ත වූ, ආර්ය මාර්ගය ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකු තුළ මිත්‍යා ආජීවයට නොඇලී වෙන්වීමක් ඇද්ද, දුරු කිරීමක් ඇද්ද, නැවැත්වීමක් ඇද්ද, වැළකී සිටීමක් ඇද්ද, පින්වත් මහණෙනි, මෙයට කියන්නේ ආර්ය වූ, ආශ්‍රව රහිත වූ, ලෝකෝත්තර මාර්ග අංගයක් වූ සම්මා ආජීවය කියලයි. එතකොට ඔහු මිත්‍යා ආජීවය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත්, සම්මා ආජීවය උපදවා ගැනීම පිණිසත්, වැයම් කරනවා. එම උත්සාහය තමයි ඔහුගේ සම්මා වායාමය වන්නේ. ඔහු සිහියෙන් යුක්තව මිත්‍යා ආජීවය අත්හරිනවා. සිහියෙන් යුක්තව සම්මා ආජීවය උපදවාගෙන වාසය කරනවා. ඒ සිහිය තමයි ඔහුගේ සම්මා සතිය වන්නේ. ඔය ආකාරයට ඔහු තුළ ධර්ම තුනක් සම්මා ආජීවයට අනුව වෙගවත්ව සකස් වෙනවා. ඒ අනුව පවතිනවා. ඒ කවර තුනක්ද යත්; සම්මා දිට්ඨියත්, සම්මා වායාමත්, සම්මා සතියත් යන තුනයි.

තත්‍ර භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨී පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨී පුබ්බංගමා හෝති: සම්මාදිට්ඨීස්ස භික්ඛවේ, සම්මාසංකප්පෝ පහෝති සම්මාසංකප්පස්ස සම්මාවාවා පහෝති. සම්මාවාවස්ස සම්මාකම්මන්තෝ පහෝති. සම්මාකම්මන්තස්ස සම්මාආජීවෝ පහෝති. සම්මාආජීවස්ස සම්මාවායාමෝ පහෝති. සම්මාවායාමස්ස සම්මාසති පහෝති. සම්මාසතිස්ස සම්මාසමාධි පහෝති. සම්මාසමාධිස්ස සම්මාඤ්ඤාණං පහෝති. සම්මාඤ්ඤාණස්ස සම්මාවිමුක්ති පහෝති. ඉති ඛෝ භික්ඛවේ, අට්ඨංගසමන්තාගතෝ සේඛෝ දසංගසමන්තාගතෝ අරහා හෝති.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහි දී මුල් වෙන්වේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්වේ කොහොමද? පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨියෙහි පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා සංකල්පය ඇතිවන්නේ. සම්මා කල්පයේ පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා වාවා ඇතිවන්නේ. සම්මා වාවාවෙහි පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා වැඩකටයුතු ඇතිවන්නේ. සම්මා වැඩකටයුතුවල පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා ආජීවය ඇතිවන්නේ. සම්මා ආජීවයේ පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා වායාම ඇතිවන්නේ. සම්මා වායාමයෙහි පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා සතිය ඇතිවන්නේ. සම්මා සතියෙහි පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා සමාධිය ඇතිවන්නේ. සම්මා සමාධියෙහි පිහිටි කෙනා තුළයි සම්මා ඤාණය ඇතිවන්නේ. සම්මා ඤාණයෙන් යුක්ත වූ කෙනා තුළයි සම්මා විමුක්තිය ඇතිවන්නේ. පින්වත් මහණෙනි, ඔය ආකාරයට ධර්ම මාර්ගයෙහි හික්මෙන සේබ පුද්ගලයා මාර්ග අංග අටකින් සමන්විත වෙනවා. රහතන් වහන්සේ මාර්ග අංග දහයකින් සමන්විත වෙනවා.

තත්‍ර භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨී පුබ්බංගමා හෝති. කථංඤ්ච භික්ඛවේ, සම්මාදිට්ඨී පුබ්බංගමා හෝති. සම්මාදිට්ඨීස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාදිට්ඨී නිජ්ජිණ්ණා හෝති. යේ ච මිච්ඡාදිට්ඨීපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාදිට්ඨීපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, ඔය කාරණයෙහි දී මුල් වෙන්වේ සම්මා දිට්ඨියයි. පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨිය මූලික අංගය වෙන්වේ කොහොමද? පින්වත් මහණෙනි, සම්මා දිට්ඨියෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා දෘෂ්ටිය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා දෘෂ්ටිය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා දිට්ඨිය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාසංකප්පස්ස භික්ඛවෙ, මිච්ඡාසංකප්පෝ නිජ්ජිණ්ණෝ හෝති, යේ ච මිච්ඡාසංකප්පච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාසංකප්පච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා සංකල්පයෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා සංකල්පය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා සංකල්පය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා සංකල්පය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාචාවස්ස භික්ඛවෙ, මිච්ඡාවාචා නිජ්ජිණ්ණා හෝති. යේ ච මිච්ඡාවාචාච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාචාවාචාච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා චාවාවෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා චාවා විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා චාවා නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා චාවා හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ, මිච්ඡාකම්මන්තෝ නිජ්ජිණ්ණෝ හෝති. යේ ච මිච්ඡාකම්මන්තච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාකම්මන්තච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා කම්මන්තයෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටිය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා කම්මන්තය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාආචීවස්ස භික්ඛවෙ, මිච්ඡාආචීවෝ නිජ්ජිණ්ණෝ හෝති. යේ ච මිච්ඡාආචීවච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාආචීවච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා ආචීවයෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා ආචීවය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා ආචීවය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා ආචීවය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාවායාමස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාවායාමෝ නිජ්ජිණ්ණෝ හෝති. යේ ච මිච්ඡාවායාමපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාවායාමපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා වායාමයෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා වායාමය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා වායාමය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා වායාමය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාසතිස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාසති නිජ්ජිණ්ණා හෝති. යේ ච මිච්ඡාසතිපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාසතිපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා සතියෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා සතිය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා සතිය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා සතිය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාසමාධිස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාසමාධි නිජ්ජිණ්ණෝ හෝති. යේ ච මිච්ඡාසමාධිපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාසමාධිපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා සමාධියෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා සමාධිය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා සමාධිය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා සමාධිය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාඤ්ඤාණස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාඤ්ඤාණං නිජ්ජිණ්ණං හෝති. යේ ච මිච්ඡාඤ්ඤාණපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාඤ්ඤාණපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා ඤාණයෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා ඤාණය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා ඤාණය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා ඤාණය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

සම්මාවිමුක්තස්ස භික්ඛවේ, මිච්ඡාවිමුක්ති නිජ්ජිණ්ණා හෝති. යේ ච මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනේකේ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තේ වස්ස නිජ්ජිණ්ණා හොන්ති. සම්මාවිමුක්තිපච්චයා ච අනේකේ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, සම්මා විමුක්තියෙන් යුක්ත කෙනා තුළ මිත්‍යා විමුක්තිය විනාශ වෙලා යනවා. එතකොට මිත්‍යා විමුක්තිය නිසා හටගන්නා වූ යම් අනේක වූ පාපී අකුසල ධර්මයන් ඇද්ද, ඔහු තුළ ඒවා විනාශ වෙලා යනවා. සම්මා විමුක්තිය හේතුවෙන් අනේක වූ කුසල ධර්මයන් ප්‍රගුණ කිරීම් වශයෙන් පරිපූර්ණ බවට පත්වෙනවා.

ඉති බෝ භික්ඛවේ, වීසති කුසලපක්ඛා වීසති අකුසලපක්ඛා, මහාවත්තාරීසකෝ ධම්මපරියායෝ පවත්තිතෝ අප්පතිවත්තියෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා දේවෝ වා මාරෝ වා බ්‍රහ්මුනා වා කේනච්චා ලෝකස්මිත්ති.

මේ ආකාරයට පින්වත් මහණෙනි, කුසල පක්ෂයෙහි කොටස් විස්සයි. අකුසල පක්ෂයෙහි කොටස් විස්සයි. සතළිස් ආකාර වූ විස්තරාර්ථ ධර්ම ක්‍රමයයි මේ ප්‍රවර්තනය කරන ලද්දේ. ලෝකයෙහි කිසි ශ්‍රමණයෙකු විසින් වේවා, බ්‍රාහ්මණයෙකු විසින් වේවා, දෙවියෙකු විසින් වේවා, මාරයෙකු විසින් වේවා, බ්‍රහ්මයෙකු විසින් වේවා, වෙන කිසිවෙකු විසින් වේවා, ප්‍රවර්තනය කළ නොහැක්කේම යි.

යෝ හි කෝච්චි භික්ඛවේ, සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමං මහාවත්තාරීසකං ධම්මපරියායං ගරහිතබ්බං පටික්කෝසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා, තස්ස දිට්ඨේව ධම්මේ දස සහධම්මිකා වාදානුවාදා ගාරය්හං යානං ආගච්ඡන්ති. සම්මාදිට්ඨීං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාදිට්ඨී සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාසංකප්පං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාසංකප්පා සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාවාචං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාවාචා සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාකම්මන්තං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාකම්මන්තා සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාආජීවං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාආජීවා සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාවායාමං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාවායාමා සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාසතිං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාසති සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාසමාධිඤ්චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාසමාධි සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාඤ්ඤාණං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාඤ්ඤාණී සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා. සම්මාවිමුත්තිං චේ හවං ගරහති. යේ ච මිච්ඡාවිමුත්ති සමණබ්‍රාහ්මණා, තේ හෝතෝ පුජ්ජා, තේ හෝතෝ පාසංසා.

පින්වත් මහණෙනි, යම්කිසි ශ්‍රමණයෙක් වේවා, බ්‍රාහ්මණයෙක් වේවා, මේ සතළිස් ආකාර වූ විස්තරාර්ථ ධර්ම ක්‍රමය හෙවත් ‘මහා වත්තාරීසක ධර්ම පරියාය’ට ගැරහිය යුතුයි කියලා, ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතුයි කියලා හිතනවා නම්, ඒ තැනැත්තා මෙලොවදී ම කරුණු දහයක් තුළින් නුවණැත්තන්ගේ ගැරහීමට ලක්වෙනවා. ඒ මෙහෙමයි. ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්නේ සම්මා දිට්ඨියට නම්, මිත්‍යා දෘෂ්ටික වූ යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්නේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්නේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්නේ සම්මා සංකල්පයට නම්, මිත්‍යා සංකල්පයෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්නේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්නේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්නේ සම්මා වාචාවලට නම්, මිත්‍යා වාචා වලින් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්නේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්නේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්නේ සම්මා කම්මන්තයට නම්, මිත්‍යා ක්‍රියාපටිපාටියෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින්

පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා ආජීවයට නම්, මිත්තා ආජීවයෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා වායාමයට නම්, මිත්තා වායාමයෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා සතියට නම්, මිත්තා සතියෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා සමාධියට නම්, මිත්තා සමාධියෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා ඤාණයට නම්, මිත්තා ඤාණයෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’ ‘ඉදින් හවතාණන් ගරහන්තේ සම්මා විමුක්තියට නම්, මිත්තා විමුක්තියෙන් යුතු යම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් ඇද්ද, හවතුන් විසින් පුදන්තේ ඔවුන්ව යි. හවතුන් විසින් පසසන්තේද ඔවුන්ව යි.’

යෝ හි කෝචි හික්ඛවේ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමං මහාවත්තාරීසකං ධම්මපරියායං ගරහිතබ්බං පටික්කෝසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය. තස්ස දිට්ඨේව ධම්මේ ඉමේ දසසහධම්මිකා වාදානුවාදා ගාරය්භං යානං ආගච්ඡන්ති.

පින්වත් මහණෙනි, යම්කිසි ශ්‍රමණයෙක් වේවා, බ්‍රාහ්මණයෙක් වේවා, මේ සතළිස් ආකාර වූ විස්තරාර්ථ ධර්ම ක්‍රමය හෙවත් ‘මහා වත්තාරීසක ධර්ම පරියාය’ට ගැරහිය යුතුයි කියලා ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතුයි කියලා හිතනවා නම්, ඒ තැනැත්තා මෙලොවදී ම මේ කරුණු දහය තුළින් නුවණැත්තන්ගේ ගැරහීමට ලක්වෙනවා.

යේපි තේ හික්ඛවේ, අහේසුං උක්කලා වස්සහඤ්ඤා අහේතුවාදා අකිරියවාදා නත්ථිකවාදා, තේපි මහාවත්තාරීසකං ධම්මපරියායං න ගරහිතබ්බං, න පටික්කෝසිතබ්බං මඤ්ඤේසු. තං කිස්ස හේතු: නින්දාබ්‍යාරෝසඋපාරම්භහයාති.

පින්වත් මහණෙනි, උක්කලා ජනපදයෙහි අහේතුවාදී, අක්‍රීයවාදී, නාස්තිකවාදී වස්ස, හඤ්ඤ කියලා වාද කළ පිරිසක් සිටියාද, ඔවුන් පවා මහාවත්තාරීසක ධර්ම පරියායට ගැරහිය යුතුයි කියලා සිතුවේ නෑ. ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතුයි කියලා සිතුවේ නෑ. මක්නිසාද යත්, සමාජයෙන් ලැබෙන නින්දා, අපහාස, ගැරහුම්වලට ඇති බිය නිසයි.

ඉදමචෝච හගවා. අත්තමනා තේ හික්ඛු හගවතෝ භාසිතං අහිනන්දුන්ති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ උතුම් දේශනය වදාළා. ඒ දේශනය ගැන ඒ හික්ඛුන් වහන්සේලා ගොඩක් සතුටු වූනා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ මේ දේශනය සතුටින් පිළිගත්තා.

සාදු! සාදු!! සාදු!!!

මහාවත්තාරීසක සුත්තං සත්තමං.

කරුණු හතළිහකින් සමන්විත විස්තරාථ දෙසුම නිමා විය.